

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre " " " " " "
Negyedévre " " " " " "
Egy óra " " " " " "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többször
hirdetések alk. szerint jutányos áron vátnak fel. Bő jogdíj min
den külön beiktatásért 30 kr.

A kvóta eldöntése.

A magyar képviselőház hétfői ülése nagyérdemű páros viaskodásnak volt színhelye. Széll Kálmán miniszterelnök és Polónyi Géza, gyakorlott jogász-képviselő mérték össze fegyvereiket.

A kérdés az volt, hogy a királynak a fenforgó körülmények között jogában állott-e a kvótát eldönteni, vagy nem? . . .

Az 1867. évi XII. törvényzikk értelmében a kvóta megállapítása akként történik, hogy mindkét állam országgyűlése hasonló számú tagokból álló küldöttséget választ, a melyeknek adatokkal támogatott javaslata tárgyalás végett az illető országgyűlések elé terjesztendő. Mindkét országgyűlés közli határozatát a másik országgyűléssel s az ily módon eszközendő megállapodást ő felsége elé terjesztetik szentesítés végett.

Es ha a két küldöttség a javaslatra nézve nem tudna egymással megegyezni mindkét fél véleménye mind a két országgyűlésnek tudomására hozandó és ha a két országgyűlés sem végleg tudna egymással kiegyezni: akkor terjesztetik a a kérdés, az adatok alapján ő felsége döntése elé.

Polónyi a királyi döntés törvényességét főleg azon az alapon támadta meg: hogy a két országgyűlés a kvótakérdésében határozatot nem hozott; akaratát tehát törvényes formában nem nyilvánította és így az, hogy a két országgyűlés tudott volna-e egymással kiegyez-

ni, vagy nem, megállapítva nem lett, nem is lehetett, — következésképp a kvóta eldöntéséhez ő felségének joga nem volt.

Ezzel szemben Széll Kálmán azzal próbált védekezni, hogy a kvotaküldöttségek javaslata tényleg mindkét országgyűlésnek elébe terjesztetett; de mivel előrelátható volt, hogy az osztrák országgyűlés a kissebbség obstrukciója miatt azt ujévig le nem tárgyalhatja, levétetett a napi rendről; sőt az osztrák országgyűlést az ellenzék obstrukciója miatt valósággal el is napolták.

Világos, hogy Széll Kálmánnak, a «jog, törvény és igazság» lovagjának nincs igaza; mert a törvény értelmében a kiegyezést a két országgyűlésen meg kell próbálni és csak ha a két országgyűlés nem tud egy értelmű határozatra jutni, — csak akkor következhetik a királyi döntés.

Ahhoz, hogy a királyi döntésre kerülhessen a sor, mulhatatlanul szükséges, hogy a kiegyezés nem sikerülte a két országgyűlés eltérő határozatában kifejezésre jusson. Ehhez a tárgyalásnak csak megkezdése nem elégséges.

Ha a Széll Kálmán felfogása helyes volna, akkor a királyi döntésnek nemcsak azon esetben volna helye, ha a két országgyűlés kiegyezni nem tud, hanem azon esetben is, ha az országgyűléseknek kiegyezni nincsis alkalmuk, mert el lettek napolva, vagy fel-

osztatva. Sőt, Széll Kálmánt követve, akkor is megengedhetőnek kellene tartani a királyi döntést, ha a két állam országgyűlése a közös ügyeket tovább fenntartani nem óhajtván, kiegyezni nem is akar.

A Polónyi nézete tehát helyes, mert hiszen ahhoz, hogy a két országgyűlés egymással kiegyezhessen, első és elengedhetetlen feltétel, hogy mindkettő nyilvánítsa ki, mily hozzájárulási arányt kíván a közös költségekhez.

Sőt tovább . . . A jelen esetben az 1867. XII. tczikknek nem is nyerhet a 20 §-a alkalmazást, mert a 20 § azon esetről szól, a midőn már a két küldöttség sem tudott a kvótára nézve egymással megegyezni. Ekkor áll az, hogy ha a két országgyűlés sem tudott egymással kiegyezni, ő felsége dönt.

Most azonban nem úgy történt. — Köztudomásu, hogy a két kvóta deputáció végre nagy kézdörzsölések és udvariaskodások között a közös ügyi költségek hozzájárulási arányára nézve **egymással megegyezett**. Az, hogy ez a megegyezés mennyire Magyarország hátrányára ütött ki, elég szomorú — de más kérdés, tény azonban, hogy a küldöttségek a kvótára nézve megegyeztek. Ez esetre nézve a 20 § szószerint így rendelkezik:

20 §. E javaslatot mindegyik miniszterium az illető országgyűlés elé terjesztendi, hol az rendesen tárgyalandó-

A pupos.

A »Debreczen« tárczája.

Írta: **Ady Endre.**

I.

— Te pupos!

Igy becézgették odahaza, így hívta a dászka is, így csutoltak — a többi oláhgyerekek.

Nem hajolt felé senki, de ő is gyűlölt mindenkit.

Mikor az apja meghalt, két gebét meg egy kunyhót örökölt.

A két döggel fuvarozott. Arra még nem igen ismerik a vasutat. Éjjel-nappal uton volt. Tán sohasem alszik, azt beszélték róla.

Összegyűjtött minden garast s mikor már volt egy kis penze, megszólította az utcán a Popu Györgyéné leányát, a szőke — haju Rákhelt:

— Hogy megnőttél kis Rákhel! Hát mikor még már férjhez?

A leány ijedten nézett a kis nyomorék, vad emberre. Valamit hebegett s szaladva ment tovább.

A pupos utána nézett, a mig csak láthatta. Hangosan röhögve indult hazafelé.

— Elveszem ezt a Rákhelt — mormogta magában otthon . . .

II.

Popu Györgyéné egészen a falu végén lakott. Napszámba járó szegény asszony volt. Leányával együtt alig tudtak napról-napra élni.

— Te szép leány vagy Rákhel. Lesz egy kis szerencsénk aztán jobb módba jutunk mind a ketten. Meglásd csak.

A leány, a tunya, lassuvérű oláh leány csak hallgatta, hallgatta az anyját, nem szólt soha egy szót sem.

Haszontalan leánynak tartotta az egész falu. Nem volt semmi kedve a dologhoz. Még az uraság feles kukoriczáját is egyedül az anyja kapálta meg.

A ház végében ült rendesen. Az őszi nap éppen odasütött s ott sütkérezett a napon egész alkonyatig.

Akkor is ott ült, a mikor odabenn a házban a kis pupos megalkudott az anyjával. Elvégeztek mindent. Az öreg asszony ötven forintot kap az esküvő után.

Estefelé hűvös lett. Bejött a lány is. Az öregasszony meggyújtotta az olaj-mécset. Egy darabig nézte a leányt.

— Csütörtökön lesz a kézfogótok. Kendőt kell venni a zsidótól.

A leány csodálkozva nézett a mos szeméire! az öregasszonyra.

— A kérőd gazdag ember. Dolgos. Meg te czedá!

fog becsülzi, sehase kell kimenni a mezőre. Toma, az Ardelean . . .

A leány ijedten kiáltott fel a pupos?! Azután ismét mozdulatlanul ült a helyén. Kis idő múlva csöndesen szót: megveszem holnap azt a kendőt anyám . . .

III.

Az egész falu beletörődött már a pupos házasságába. Megszokták, nem is beszéltek már róla.

A pupos már két fogatot is tartott. Még többet szaladgált, dolgozott mint régen. Az asszonynak alig kellett dolgozni, sőt ha az ura fuvarban volt, ki sem volt szabad neki az utcáról mozdulni.

Nem is beszélt a menyecske senkivel, még az anyja is ritkán ment el hozzá. Mégis allandó volt a veszekedés, ha haza jött az ura!

— Ki volt itt? — Ugy-e valami fiatal legény, azért van olyan jó kedved? Tudom, hogy rossz vagy, tudom, hogy megcsalsz asszony.

Rákhel sirt, de egy szót sem szólt. Ilyenkor valóságos állati düh fogta el a kis pupost. Megragadta az asszony hosszú, szőke haját, s lerántotta a földre. Össze-vissza csipkedte, ütötte, verte.

— Azért keresek neked ugy-e pénzt, hogy megcsaljal a ficsurokkal! . . . Te rossz, te czedá!

Mindenik országgyűlés az illető miniszteriumok útján közlendő határozatait a másik országgyűléssel s a két országgyűlésnek ily módon eszközlendő megállapodásai szentesítés végett ő felsége elé fognak terjesztetni.*

Ezután jő a 21 §., a mely így kezdődik: »Ha a két küldöttség a javaslatra nézve nem tudna egymással meg egyezni:« — ekkor, ha a két országgyűlés sem tudna egymással kiegyezni, dönt ő felsége.

Ezekből következik, hogy az országgyűlés csak arra az esetre engedte ki kezeiből a döntés jogát, ha nemcsak ő nem tudott kiegyezni a másik országgyűléssel; de a kiegyezés mar a küldöttségeknek sem sikerült. Ha azonban a küldöttségek a kvótára nézve megegyeztek, mint az most történt, a két küldöttségnek a 19 §. értelmében az illető felelős miniszteriumok befolyásával részletes adatokkal támogatott javaslatot kell kidolgoznia a kvótára nézve; továbbá a javaslat a 20 §. szerint az országgyűlésnek elé terjesztendő, o t t r e n d e s e n t á r g y a l a n d ó; e g y i k o r s z á g g y ű l é s h a t á r o z a t a a m á s i k o r s z á g g y ű l é s s e l k ö z l e n d ő s a z i l y m ó d o n e s z k ö z l ö t t m e g á l l a p o d á s s z e n t e s i t é s v é g e t t ő f e l s é g e e l é t e r j e s z t e n d ő.

Kérdés: tartatott-e mindkét országgyűlésen a kvótáról rendes tárgyalás; közölte-e a Reichsrath a maga határozatát a magyar országgyűléssel, vagy a magyar országgyűlése Reichsrathal. Mind ezt a törvény előírja s még sem történt meg; a magyar kormány tehát, amidőn ő felségének azt javasolta, hogy a kvóta felett ő maga döntsön, megsértette az 1867 évi XII. tczikk 20 §-át, megsértette azt a közjogi alapot, amelyen állva ő felsége bizalmát élvezi.

Az asszony egész éjjel sirt, szepegett. Reggel mindig elment hazáról Toma.

IV.

A kis pupossal nem lehetett napok óta beszélni. Valóságilag magánkivül volt. A feleséget még többet verte jó szóval még a lovát sem nógatta.

Az uraságnál akadt valami nagy dolog. Egy egész erdőt vágattak le. Azt fuvarosoknak kell beszállítani. Roppant nagy pénzt lehet szerezni. — Tán többet négyszáz forintnál is.

Toma sokszor volt már e miatt az urnál. — Hiába jösz. Nem adom neked Toma. Magad is gyenge ember vagy, a lovaid sem nagyon bírnak. Majd kerül arra más ember.

A kis pupos összeszorította a fogát. — Majd nem szét harapta a pipája szárát ilyenkor.

Mikor hazament, nem lehetett vele birni. Tört-zuzott.

Szegény Rákhelnek még nehezebb dolga volt. Most még többet verte a vad, pupos ember . . .

V.

Az uraság még fiatal ember volt. Falusi Don Juan, aki hódított, mert félték tőle.

Rákhelt egyszer az utcán látta s azt is megtudta, hogy a Toma felesége . . .

. . . Valami vigézet vitt egyszer a kis pupos. Jó messze, talán hatodik faluba.

Rossz ut volt. Még alig fagyott. Eltartatott az ut három napig is.

A vigécz is megunta, mert az első este beszállásolta magát egy faluba, Tomát pedig visszabocsátotta.

Az országgyűlésnek egy hajszályait sem szabad a maga jogaiból engednie; azok nem az ő joga, hanem a nemzet joga és a mi kényszerült közjogi helyzetünkben, Ausztriával való adott viszonyunkra tekintettel: az országgyűlés jogainak megőrzésében elengedhetlen érteke van a legnagyobb rigorositásnak, a legridegebb „non possumus“-nak.

Éppen azért a legnagyobb mértékben kárhóztatható és kárhóztatandó a kormány azon eljárása, hogy királyi döntést javasolt ahhoz, amidőn a két küldöttség a kvótára nézve egymással már megegyezett.

A törvényhozó testület joga mellőztetett itt törvénytelenül. A törvény és a királyi döntés között a különbség sokkal nagyobb, mint sem hogy az ilyen jogcsuszamlás fölött könnyedén szemet hunyoi lehetne. A törvény, az országgyűlés és az uralkodó akaratának együttes alkotása, míg a királyi döntés csak az utóbbié.

Az uralkodói döntésnek a törvény által meg nem engedett módon helyet adni — nem egyéb, mint megrendítése az alkotmányba vetett bizalomnak — és, hogy ez hová vezet, azt minden épp érzékű, alkotmányos gondolkozású ember beláthatja.

Dr. Ujlaki Hugó.

Debreczen, január 25.

A főrendiház ülése. A főrendiház ma d. e. 11 órakor ülést tartott, melynek napirendje volt

1. Elnöki előterjesztés.

2. »Az 1839: VI. t.-cz. 74. §-a, valamint az 1890: V. t.-cz. 3. §-a rendelkezésének, illetve a közös hadsereg és haditengerészet, valamint a honvédség részére megállapított ujonczjutalék mennyiségének az 1900. év végéig való fentartásról:«

3. »az 1900. évben kiállítandó ujonczok

Éjfél körül ért haza az oláh. Csenedesen hajtott. A kapuban megállott.

Az ablak egy keszkenővel volt elboritva, de azért kibujt a belső mécsvilág.

— Fent van az asszony, mormogta magában.

Nesztelenül lépegetett az ablakhoz. Bekandikált a résen. Kicsi hija, hogy el nem ordította magát. Az uraság volt bent.

Visszavánszorgott a kapuhoz. Várt. Nedves, hideg idő volt. Köhögés fogta el, visszafojtotta. Jó félóra mult el, nyilott a házajtó.

Szivarral a szájában, óvatosan jött ki az ur. Az asszony rögtön bezárta az ajtót. A mécses is azonnal elaludt.

A kapunál erőset szivott fiuom szivarján s a fény rávetődött az Ardeleán Toma eltorzult, halálsápadt arczára.

Rekedt hangon beszélt az oláh.

— Az asszonynál voltál, domnu tudom. Tüzevaló, czéda az az asszony. Hanem a fát nékem adod, vagy nem mégy el innen élve!

Hosszu, éles kés volt a kezében.

Az uraság idegesen kereste elő a tárczáját és kivett egy ötvenest.

— Itt a felpéncz, Toma . . .

VI.

A kis pupos kifogta a lova; bement a házba.

Bent egész csend volt. Az oláh egy szó nélkül dült le az ágyra . . .

. . . Reggel félholtra verte az asszonyt. De egy szót sem szólt, hogy miért . . .

megajánlásáról» szóló törvényjavaslatok érdemleges tárgyalása.

A képviselőház földmívelésügyi bizottsága holnap penteken, az országos ülés után ülést tart, melyben a kolozsmonostori gazdasági tanintézet területének biztosítása érdekében az erdélyi római katolikus stáus-igazgató tanácsával kötött cseré-, illetve haszonbéri szerződésekről a földmívelésügyi miniszter jelentése fog tárgyalatni.

A kőszénbányász-sztrájk enyhül.

A brüxi kőszénbánya kerület 5648 főnyi munkasából tegnap reggeli leszálláskor 1277 ember állott munkába. A Germania, Jupiter, Venus melyakna és Theresia-aknában dolgoznak, ellenben huszonhárom más aknában szünetel a munka. Rendzavarás senki sem fordult elő.

Mohács, jan. 24. A csehországi sztrájk baráta eljutott ide is. A dunai gőzhajós társaság igazgatósága utasította az idevaló forgalmi ügyvezetőt, hogy több ezer szeneskocsi tartson készen a Csehországba való szállításra.

A pénzügyi bizottság ülése.

A képviselőház pénzügyi bizottsága Falik Miksa elnöklésével tartott tegnap — jan. 24. — ülést, melyen a kormány részéről Széll Kálmán miniszterelnök, Fejerváry báró és Lukács miniszterek voltak jelen, tárgyalás alá vette először is a pénzügyminiszter pójtjelentése szerint a közösügyi rendes és rendkívüli kiadásoknál szükségessé vált kiadási többleteket, melyeket Szabó Imre előadó megszavazásra ajánlott.

Komjáthy kijelenti, hogy a pártnak, melyhez tartozik, az 1867. XII. törvényzikk ellen elvi kifogásai lévén, a közösügyi költségekhez soha sem járultak s most sem járhatnak. Ezt nem is tekintve, a delegációk által megállapított közösügyi kiadásokat nem lehet fölvenni a budgetbe, mert azokat a felévre történt kvóta-megállapításra folytán fix tételekben nem lehet kiszámítani, mivel senki sem tudhatja, hogy az év második felében mily kvótaku'csot fognak megállapítani. Abban, hogy a delegációknak a katonatiszti fizetésemelésekre vonatkozó határozatát a honvédségnél és csendőrségnél is alkalmaznak, közjogi sérelmet lát. A magyar közjognak oly otromba megsértését látja az itt tervezett eljárásban, hogy a párt, a melyhez tartozik, az ellen bizonyára minden törvényes eszközzel a legelszántabban küzdenni fog.

Széll miniszterelnök nem tehet kifogást az ellen, hogy az előtte szóló és partja a költségvetésbe felveendő közös költségeket elvi szempontból nem szavazza meg. De lényegesen eltérő nézetben van vele abban, hogy az 1867. évi XII. t.-c. alapján sem helyeselhető a célba vett eljárás. A mit a kormány proponál, helyes es törvényes. A törvény nem emlit ugyan egy évre szóló fix tételeket, hanem azt, hogy azokat az összegeket kell beilleszteni amelyek a delegációk által megállapított közös költségekből a hozzájárulási hányad szerint ránk esnek. Beismeri egyébiránt, hogy eddig mindig egész évre szóló a döntés, de a viszonyok nem normálisak Ausztriában. Ezek miatt azt hiszi, az ország érdekében s az 1867: XII. tc. szelleme szerint jart el, midőn fölvetette és ragaszkodott a felévi kvótamegállapításhoz, mert ezzel a mi érdekeinket biztosította és ezt az alkalmat megragadta arra, hogy Ausztriában is parlamentáris uton nyerjen végelintézet és betetőzést a gazdasági kiegyezés. A törvény minden megsértése nélkül fölvehető a közös költségek egész évi hányadának összege, mert ha a második félévben változás allana be, tisztán kiszámítás dolga lesz az, hogy Magyarországra mennyi fog esni. Az egész kérdés pusztán aritmetikai kalkulusra zsugorodik össze, amely bármely más budzet-tételnél előfordulhat, mert az élet s a viszonyok mindeniknek megváltozását szükségessé teheti.

Mindazáltal, hogy bizonyítékát adja ezuttal is annak, hogy még az aggodalmakat is kész eloszlalni, hajlandó azt inditványozni, hogy a budgettörvény egy paragrafusában ki-

mondják, hogy a mennyiben a második félévben a kvóta változást szenvedne, ennek megfelelően kell, azután a közös költségek tételét számítani.

(Az tehát Széll szerint a költségvetés arithmetikai bizonyossága, hogy majd megint kiszámítják azt, amit most mint bizonytalan bizonyosképpen megszavaznak. Arithmetikai feltételeesség.)

A mi Komjathy másik, a honvédségi, és csendőrségi, tisztí fizetésekre vonatkozó észrevételeit illeti, ez csak félreértésből származhatott. — Nincs a honvédelmi előterjesztésben az mondva, hogy a delegációk határozata folytan, hanem csak az, hogy megfelelően történik a honvédségi és csendőrségi tiszték illetményeinek javítása. Lehet, hogy a honvédelmi előterjesztésnek ez a kifejezése nem egészen szerencsésen volt választva, a cél azonban az volt, hogy az emelés ugyanolyan mértékben történjen, mert ezt rendeli a fennálló 1890. VI. t.cikk.

Ehez az emeléshez nem kell külön törvény alkotása, mert a honvédtiszték fizetésének föl-melése éppen olyan budget-té el, mint a többi. Külön speciális törvény a honvédtiszték fizetését nem szabályozza, azok megállapítása évről-évre a budgetben történik. Hiszen a budget-törvény is törvény, így volt az az állami tisztviselőknél is a fizető-rendező törvény megállapításáig, sőt ma is számos szolgálati kategóriára nézve ma is tisztán budget útján történik a fizetések megállapítása. Komjathy vadja csak akkor állhatna meg, ha a kormány egyáltalán nem tett volna az országgyűlésnek előterjesztést. De a kormány ezt megtette, még pedig nem is a bizottság, hanem a Haz ele terjesztett javaslatok alakjában, tehát szigorúan megfelelt a legkrupulózusabb követelményeknek is. Csak azt kéri, hogy a javaslati fizetések a budget törvénybe iktassanak be és pedig azért, mert a budget törvény is olyan, mint akármelyik más törvény.

Komjathy nem osztja ugyan a miniszterelnök nézeteiben s ragaszkodik kifejtett álláspontjához; koncedálta azonban, hogy a miniszterelnök propositiója lényegesen enyhítette a dolgot.

Pulszky Ágost magyarázta Széll Kálmánt, ismét azt fejtegette, hogy a tisztí és tisztviselői fizetések kérdése tisztán budget-kérdés, hogy a delegáció teljesen a hatáskörében járt el s hogy eddig is minden kifogás nélkül állandóan követelték az a gyakorlat hogy a delegáció megváltoztatta az illetményeket és az országgyűlés a fennálló törvény alapján ezeket a változtatásokat a honvédségnél is alkalmazta.

Justh Gyula még ha pártállásánál fogva nem ellenezné is a közös költségeket, akkor sem járulhatna a kormány előterjesztéséhez, mert a delegációk állépték hatáskörüket, a katonatiszték éppen olyan tisztviselők mint a polgáriak, ezek fizetését pedig a törvényhozás állapítja meg: semmiféle törvényt sem mutathatnak, mely a delegációra ruházta volna ezt a jogot a delegációk pedig nem gyakorolhatnak több jogot, mint a mennyit a törvény rá ruházott. Szóú egyébként is mindaddig, míg az állam nem javítja a polgári tisztviselők fizetését, a legnagyobb igazságatlanságnak tartja a katonatiszti fizetések emelését s ahhoz semmi szín alatt nem járul.

Széll Kálmán miniszterelnök az előtte szóló kérdésére, mutassanak törvényt, mely a delegációkat fölhatalmazza a tisztí fizetések föl-melésére, egyszerűen utal az 1867. XII. törvénycikk 40. §-ára, mely ezt a jogot a delegációknak kétségtelenül megadja, s a melylyel a delegációk mindig éltek is. (Noha éppen azért is hibás az 1867. kiegészítési törvény, hogy a törvényhozó testület kizáró jogát ráruházta egy bizottságra s ezzel statua ia statua létesíti. Ez pedig a parlament hatalmukre csorbitása. Becsempészet törvényhozás felállítás). A mi a polgári tisztviselők fizetését illeti, erre nézve csatlakozik azokhoz, a miket tegnap a pénzügyminiszter mondott s a maga részéről is kijelenti, hogy a kormány komolyan és állandóan foglalkozik ezzel a fontos kérdéssel.

Fejérváry báró miniszter, Gólu-nér, Makfalva és Neményi előadó további felszólalásai után a bizottság hozzájárulván a pótelőterjesztéshez, a közösügvi rendes és rendkívüli kiadásoknál 6.045.796 koronával felemelte az eredeti előirányzatot. A honvédelmi tárcza rendes kiadásainál ugyancsak a pótelőterjesztés értelmében a rendes kiadások 1.843.272, az átmeneti kiadások 145.440 koronával; a belügyi tárczánál rendes kiadások 99.608, az átmenetien 10.560 koronával; a földmívelési tárczánál a rendes kiadások 54.624, az átmenetiek 4960 koronával emelkedtek.

Ezzel a költségvetés részletes tárgyalása és a pótelőterjesztés tárgyalását befejezték s Neményi Ambrus előadó kifejtette azokat a szempontokat, a melyeknek figyelembevételével a Haz ele terjesztőit általános költségvetési jelentést meg kellene szerkeszteni.

Komjathy a maga és jelenlevő elvtársa, Justh Gyula nevében is kijelenti, hogy föntartják mindazokat az ellenvetéseket és kifogásokat, melyeket a bizottsági tárgyalás során a kormány közigazdasági és pénzügyi politikája ellen tettek.

Matlakovic Sándor töltszólalása után a bizottság elhatározta, hogy az általános jelentés szövegének hitelesítése céljából holnap délelőt tizenegy órakor ülést tart, amelyen tárgyi fogja a miniszterelnöknek az állandó országgház építésére, a pekingi, tokiói és cettinjei követség építési paloták építésére vonatkozó jelentéseit és az 1897 és 1898 évi közösügvi kiadásokra Magyarország részéről pótlólag fizetendő összegekről szóló törvényjavaslatot.

Ezzel az ülés véget ért.

A háború.

Az izgatottság elérte csúcspontját. Az emberek ugyan még biznak az angol fegyver sikerében, de azért sokan nem tudják elfojtani aggodalmukat. Még eddig nem jött távirat a következményeiben végtelenül fontos éjjeli támadás eredményeiről, pedig a csatának már elkelelt dőlnie. Arról, hogy a múlt hétfőn igen nehéz harc folyt több távirat szól: de a döntésről hallgatnak.

Sőt Londonból jan. 24-iki tudósítás szerint Bullernek a helyzetéről küldött távirata, a mely éjfélok érkezett oda, kinos meglepést keltett. Buller ugyanis beismeri, hogy Warren két nap óta egy lépéssel sem haladt előre. Warren megszállva tart egy hegysíkot Trichardfiurt közelében, a mely ezernégyszáz láb távolságban van a buroknak jóval magasabb hadállásától, de tüzéségét nem tudja magához fölvenni. Warren ennek ellenére bombázta a burokat a mélyebb területről, de semmiféle hatást sem tud elérni, mert a burok hadállása tulságosan magas. Ennélfogva éjjel megkiserelte, hogy elfoglalja a Spionskopot, a mely a buroknak imént említett, Trichard-fiurt felé levő hadállása és a Potgietersdrift felé fekvő második bur hadállás között van. Ha Warrennek ez a támadása sikerül, úgy éket ver az elleőség két főhadállása közé és az angol balszárny Dundonud alatt és a jobb szárny Littleton alatt visszavonulásra kényszerítheti a burokat.

Egy másik távirat 21-iki keléttel a következőket jelenti a burok táborából:

Miután Bothe parancsnok az angolok válságos előnyomulását szombaton reggel megakasztotta, azt várták, hogy az ellenség hétfőig vesztig marad. Délután azonban az angolok északi táborában olyan jeleket vettek észre, a melyek arra vallottak, hogy újra elő akarnak nyomulni. Bothe cs Kronje egy magas dombon állottak, a melyen at Ladysmith felé visz az út. A Mauser-puskák egészen a sötétség beálltaig szóltak. Hajnalban látták, hogy az angolok nagy vesztességet szenvedtek. A burok részén egy lovas zászlós esett el. A Zwartzko-

pon levő ellenséges hadállás centrumában, arra visz a másik út Ladysmith felé, a csapatok előnyomultak azokról az alacsony halmokról, a melyek a Tugela folyó mentén emelkednek és akadálytalanul elérték a szóranyosan álló halmok második sorát, a mint azonban annyira értek, hogy a Mauser-puskák elérhették őket, meg kellett állniok, noha a hajóágyuk most is hallatták, mint rendszeren borzasztó bömbölésüket. Az angolok összedtek halottaikat és sebesültjeiket. Viején parancsnokot földre terítette a mellette elűvítő lidit-granát okozta légnyomás. A parancsnok eszméletét veszítette, de csakhamar magához tért.

A zászlóbecsület a burharcos felebb becsüli az életnél. A felső Tugela mentén levő bur táborból jelenti egy 19-én kelt távirat: Mentz heilbronni (oránszi) lovas zászlós megsebesült, de nem akarta magát megadni, mire agyonlőtték.

Füstös és füstnélküli löpor.

Cronje bur tábornok Maggersfontainnél a következő cselt használta:

A magaslatok tetejére burghereket állított Henri Martini fegyverekkel, melyek füstöt terjesztenek. A magaslatok alá azonban olyanokat helyezett, a kik Mauser-fegyverekkel tüzeltek, a melyek nem terjesztenek füstöt. Az angolok a füst által tévutra vezetve, a magaslatokat lövöldözték. A magaslatok megrohanására kiküldött angol gyalogságot 30 méternyire a bozót mögött elrejtőzt s füstnélküli fegyverekből lövöldöző burok lelőtték.

Béke hírek.

A Daily Mail írja:

„Már a legközelebbi napokra várhatjuk több hatalomnak közös békeindítványát.” Az idézett lap arra utal, hogy Whitte, a volt konzul, külön megbízatással Mac Kinleyhez indult míg Macrum konzul ugyanezzel a feladattal Franciaország számára bizatott meg. — A Transzval által ajánlott feltételek a köztársaságok teljes függetlenségében és a választási jognak het évi ott lakás után való megadásában fognak kifejezést nyerni.

A Morningleader szerint Angliának érdekében van, hogy a háborút mielőbb befejeze és hogy ilyen módon megakadályozza a borzalmas irtóháborút Délafrikában.

A burok iránti rokonszenv terjed.

A Timesnak jelenti Lorenzo-Marquezból 22-iki keléttel:

A Gironde francia gőzhajó ideérkezett témérdek idegennel, akik mind katonás külsejűek és Transzvalba igyekeznek.

Negyvenezer koronás tévedés.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, január 25.

Bankigazgatók és bankhivatalnokok között egy kinos affér képezi most az általános beszéd tárgyát.

Az affér első része egy előkelő bank pénztára előtt játszódott le és egy ismert nagykereskedő irodájában folytatódott. A feltűnést keltő eset a következő:

Szombaton délben az illető banknak egyik pénztárnoka pénztárzárlat alkalmával arra a megdöbbentő felfedezésre jutott, hogy a kezelésére bízott pénztár 40.000 koronás hiányt tüntet fel.

Nagy izgatottsággal fogott hozzá a tételek átvizsgálásához, összehasonlította azokat a pénztári okmányokkal és arra a meggyőződésre jutott, hogy a hiány csak onnan származhatott, hogy egy 40.000 koronáról szóló chek ellenében tévedésből 40.000 koronát fizetett ki.

A cheque egy fővárosi nagykereskedő nevére volt kiállítva és a pénztárnok emlékezett, hogy az illető személyesen mutatta be a checkét és maga vette fel a pénzt.

A pénztárnok rögtön jelentést tett az esetről főnökének és miután ez a pénztárnok adatainak helyességéről meggyőződött, a pénz-

tárnokkal együtt kocsiba ült és a nagykereskedő irodájába hajtattott.

A nagykereskedő a két hivatalnok reklamációját meghallgatván röviden kijelentette, hogy sajnálja, de az ő pénztára nem mutat fel semmiféle többletet és így lehetetlen, hogy a tévedés az ő chekjének kifizetésénél történt volna.

A főnök és pénztárnok erről visszatértek a bankba és az esetről rögtön jelentést tettek a bank vezető igazgatójának. A bank igazgatói rögtön ülést tartottak és elhatározták, hogy még egy kísérletet tesznek a nagykereskedőnél.

A vezető igazgató a pénztári főnökkel együtt újra ismét megjelent a nagykereskedő irodájában és kijelentette, hogy megvan győződve róla, hogy a nagykereskedő 40.000 korona helyett 40.000 forintot vett fel a bank pénztárából és az igazgatóság nevében követeli, hogy 20.000 forintot rögtön fizessen vissza.

Ha vonakodnék a követelésnek eleget adni, akkor az igazgatóság határozata értelmében nemcsak a budapesti, hanem az összes bécsi pénzügyintézeteket is értesíteni fogják az esetről.

A mi pénzügyintézetünk — ugymond — az igazgató, mindenkorra zárva lesz ön előtt és reméljük, hogy példánkat követni fogják az összes budapesti és bécsi bankok. Azt talán mondanom sem kell — tette hozzá — hogy részvényeseink érdekeinek megóvása végett kötelességünk azonnal ön ellen megtenni a büntető feljelentést.

Az igazgató erélyes fellépése nem tévesztette el hatását.

A nagykereskedő még egyszer átvizsgálta pénztárát és pár perc múlva átadta a bank embereinek a hiányzó 20.000 forintot, sőt még bocánatot is kért a tévedésért. Ezzel a kínos ügy bekezesen elintéztetett.

Színház.

Görög rabszolga.

Operette 3 felvonásban. Zenéjét szerelte: Johnes Sidney. Először adták a debreczeni városi színházban 1900. jan. 23-án.

Nemrégiben valaki a budapesti operaház ballett személynéről írva, azt mondta az ügyes tánczról, hogy az költészet. Csintalan költészet az igaz, de szépségének szívesen hódolunk s ezt jól tudják az angolok. Operettjeik világkörütrajtokon diadalt aratnak mindenfelé s e diadalt a bennök rejő poézisnek köszönhetik. A vidék, mit a Gésákban, a Görög rabszolgában látunk, maga is poétikus, mert szép, mert ismeretlen s mert excentrikus, a mese is poétikus, mert távoli, mert vonzó, bár ismeretlen szokásokat tár elénk, a muzsikája is poétikus, melynek lágy dallamai kellemesen érintik a fület s mind e sok kedves sajátosságához hozzá vették az angolok a »tánczköltészetet.«

Nagy várakozással néztünk a Görög rabszolga bemutatása elé.

Régen készül a színház személyzet a bemutató előadásra, a fényes kiállítás híre már jó előre elterjedt s reméltük, hogy a diszes kerethez méltó tartalmat is nyerünk. Olyan Sulamith féle eredményre gondoltunk.

Azt hisszük nincs okunk csalódásról beszélnünk. A kiállítást vidéki színpadon szokatlan fényvel vitték keresztül, az angol operetteknek már elősorolt előnyei mind megvannak e darabban is, a közönség kedvesen fogadta s a szereplőknek sokat tapsolt.

A meséje különben az a darabnak, hogy Aspázia egy perzsa bűvész leánya szerelmes atyjának görög rabszolgájába Diomédebe, ki egy másik rabszolgának Archiás szobrának mintául szolgál egy Amor szoborhoz. Az öreg bűvész azonban hallani sem akar a házasságról s hogy a rabszolgát házatól eltávolítsa, Antónia hercegnővel, az imperátor rokonával elhiteti, hogy Amor szobra szerelmes belé s az ő kedvéért képes megelevenedni. Megparancsolja Diomédnak, hogy álljon a szobor helyére s a hercegnőnek vallja be szerelmét. A hercegnő lakására viteti az élőszobrot, de

Dioméde bü marad Aspáziahoz, ellentáll Antónia hercegnő csábjának, s hogy kikerüljön a csávából, bevallja a hercegnőnek, hogy megcsalták, mert nem Ámornak megelevenedett szobra az, kit házába vitetett, hanem egy görög rabszolga. Antónia megbocsát a vétkeseknek s a szerelmesek egymáséi lesznek. Egy másik szerelmes pár is szerepel a darab menetén, — Archiász és Irisz.

Szellemes ötletek, nem ritkán egy kis pikantéria is élénkíti a darabot.

A czimszerepet Környei Béla játszotta. Ügyes játékaért s pár szép énekszámért sok tapsot kapott.

Kállay Lujzának volt a legnagyobb legfőképp legfőképp szerepe is, mint Aspáziának. Bájos megjelenése szépen csengő hangja, grációzus tánczai frenetikus tapsviharra ragadta minden jelenésnél a közönséget s bár farszító volt a mit produkálnia kellett, kénytelen volt engedni a zajos óhajnak es majdnem minden énekszámát megismételte.

Kedves jelenség volt Sárosi Paula is Irisz szerepében Szinte meglepő otthonossággal, olyan ügyes alakítást nyújtott, hogy a legkényesebb kívánalmaknak is megfelelt s különösen tánczálval zajos sikert ért el.

Bódi Ella szép énekevel ért el nagy hatást.

Sziklay a bűvész szerepében szolgáltatta bőven a humoros elemet. A többi szerepek is jó fezekben voltak.

Gyöngyösi, mint a ki a diszletek festésében végzett nagy munkát, Makray Dénes a nehéz tánczok betanításáért, Dóntó karmestert pedig a kiváló vezetésért szintén többször hívták lámpák elé.

b. l.

Színházi műsor.

Csütörtökön, január 25. bérlet «A» Görög rabszolga.

Pénteken, január 26-án bérlet «B» Ugyanez.

Szombaton, január 27-én bérlet «C» Ugyanez.

H I R E K .

* **A miniszter Debreczenhez.** A kereskedelemügyi miniszternek a magyar királyi központi statisztikai hivatal jelentést tett, hogy Debreczenben több mint 150, a kisiparban és kereskedésekben alkalmazott olyan nő van, kik sem a tanonczszerződéssel, sem munkakönyvvel ellátva nincsenek. Az 1884-ik évben a foglalkozási agakra hozott törvények határozottan megkövetelik pedig a tanonczszerződés, vagy munkakönyv kiállítását, épen azért felhívja a kereskedelmi miniszter Debreczen város törvényhatóságát, hogy járjon utána az e téren elkövetett mulasztásoknak s azt mielőbb helyre hozni igyekezzék. Különösen figyelembe kell venni ez eljárásnál azon leányokat, kik nem épen kenyérkereseti célból járnak be a varrodákba s kik nem is tartják szükségesnek alkalmazkodni a fent idézett törvényhez, melyek pedig rájuk is vonatkoznak.

* **Hány gör. kath. van Debreczenben?** A gör. kath. híveknek a bejelentő iveről történt kiírásának munkálata tegnap este ért véget, mely munkálatnak eredménye valóban meglepő. hivatalos jelentés szerint ugyanis vársunk területén összesen 4694 gör. kath. hívő tartózkodik. Ez a tekintélyes szám eléggé bizonyítja, hogy szükség volt arra, miezerint a gör. katolikusoknak városunkban önállóan constituált egyházuk legyen.

* **Szerencsétlenség a sötétben.** Tegnapelőtt este Sercz és Kramer czég Eszlárról

hazafelé hajtottak. A mint a ki nem világított vasuti ájáró hidon haladtak, velük szembe kajtott Vincze János mikespércsi egylovas szerével. Az egyiptomi sötétségben nem vették egymást észre és összeütköztek. Vincze szerének rudjr eltörtött s az eltörtött rudrészt Sercz és Kramer lovát annyira megsértette, hogy rögtön kimult. A kár mintegy 350 korona. — A hid rövid megnyitása óta ez nem az első szerencsétlenség s ha ez tovább is így tart, még emberi áldozatokat is fog kívánni. Kiváncsiak vagyunk, mikor énekelhetjük meg, hogy a nagy hidat, mely a sötétség beálltával a közlekedésre veszélyes, lámpákkal ellátták.

* Hogyan korteskednek Szentesen?

Sima Ferencz egész erejével oda akar működni, hogy jelöltjét dr. Molnár Jenőt képviselővé választassa. Hogy pedig ezt elérje igen különféle korteskedési fogásokhoz nyul. Egyrésztől szárnnya bocsátja Szentesen, hogy Molnár Jenő az izraelita hitről kikeresztelkedik és reformátusává lesz, másrésztől pedig a »Csongrádmegyei Ellenzék«-ben szélnek röpíti azt a minősíthetetlen álitást, a mit ha hezugságnak nevezünk csak nagyon enyhén minősítőnk, hogy Diénes Márton nem egyéb, mint Schwartz Móricz, a ki a tiszaszalári pörben szerepel. Eötvös Károly — szcrinte — aunyira megszerette őt, hogy magával vitte kikereszteltette s ilyenformán nyerte aztán a Márton nevet. E hírek ugyan önmagukban hordják a czafolásukat, de az első hírre vonatkozólag azt jegyezzük meg mi is, hogy a legiletekesebb forrásból Molnár Debreczenben lakó családja köréből értesültünk, hogy Molnárnak még eszeágába sincs ez időszert apai hitet elhagyni. Feltesszük szentes józan néperől, hogy sem egyik, sem másik hit nem lett képes megtevesztetni s hogy a Móriczot is Ámsterdamban gyémántkőszőrűlőnek, ha úgy már meg nem halt volna, s nem a személyt s vallását, hanem az elvét tartja szem előtt, a melyért a jelölt harczol. S ezt szemelőtt tartva Diénes Mártonra adja majd voksát, mint a ki a 48 as eszmék el alkuvás nélküli kipróbált bajnoka.

* **Pál napja.** Ma a Pálokat keresték fel az ismerősök és jó barátok, levén ma Pál napja. Sokan üdvözölték Somogyi Pál tanítóképzési tanárt, Műe P l rendőrségi tisztviselőt és Harsanyi Pál birápiró kollegánkat. — Csatloljuk hozzá mi is szives jókívánatainkat

* **Állatbetegségek a megyében.** Hajdúvármegye területén az emult héten a következő állatbetegségek fordultak elő: Lépfene; Hajdu-Szoboszló v. 1 u. Veszétség: nádudvari j. Nádudvar 1 u. Sertészvesz; balmazújvárosi j. Balmazulváros 1 p, Csege 1 t., Egyek 1 m., Hajdu-Dorog 1 t., nádudvari j. Nádudvar 1 u. Hajdu Nanás v. 2 u.

* **Párbaj végtárgyalás.** A királyi törvényszék ma tartott végtárgyalást Szentiványi Sandor az országos színiakadémia növendéke és Kőrössi Dániel joghallgató párbajügyében. Vadiottak a mult év márczius havában a oagyerdőn párbajoztak lámpavilág mellett. A törvényszék e miatt nemcsak a párbajozókat, de a segédek is vád alá helyezte, akik megengedék, hogy e- te verekedjenek. A kihallgatás, az ügyes vádbeszéde, a vadiottak védekezése a késő déli órákig tartott el, úgy hogy itélethozatal lapunk zártáig nem történt.

* **Egy véka rozs.** A Bundi utcán ma delelőt egy véka rozsot találtak. Horváth István oapzamos találta meg, ki figyelmesen körülnézve, mert senkit sem látott, szerény házába akarta emelni a talált kenyérnek való. Az arra czirkáló rendőr azonban észrevette a dolgot, kivette Horváth kezéből a zsá-

kol s a véka rozst beszállította a II-ik kerületi reodörkapitányságra. Igazolt tulajdonosát veheti.

* **A gör. kath. magyarok, országos bizottságának küldötte:** Pásztyi Jenő pr. alelnök f. hó 27-én városunkban érkezik, hogy a római zarándoklathoz itt is résztvevőket gyűjtsön. Fehivatnak azért ez uton is az érdeklődő gör. kath. hívek, hogy f. hó 26-án, vagyis pénteken d. e. tízenegy órakor a róm. kath. fiu iskolákban, (Varga utca) e végből tartandó értekezleten megjeleni szíveskedjenek,

* **Az angol klub** f. hó 27-én este 8 órakor saját helyiségében, érdeklődő urnók bevonásával tea es élyt tart, melyen szerepelni fognak Csiky Lajos szabad előadással, Krampér János felolvasással, Psenyeczki Nagy Zoltán zongorajátékkal, dr. Gfűck József szavallással. Sebessibassett Wilmos énekléssel végre Komlóssy Miklós szabad előadással, természetesen mindnyíjan angol. A klub rendezőség ez uton tiszselettel meghívja. ugy saját tagjait családjaikkal, mint az angol nyelv iránt érdeklődő női és férfi közönséget ezen estélyre.

* **Bus az idő,** bus vagyok én magam is! — Régi nóta, híres nóta! Ezt a szomorú melódiát éneklő riporterünk ma egész nap. Nos hát nem is csodálkoznak ezen egy cseppet sem, sőt ha nem volnánk jó magunk rekedtek, vele énekelnék részvétünk kifejezése képpen. Mert kinn járkálni, midőn az ég kek azurja mosolyog az ősi régi városra, midőn a nap enyhe sugarai a lány szellővel enyelegnek, oh akkor kinn sétálni nem kellemetlen, s riporterünk állítása szerint akkor több az ujdonság is. De most, mikor csak egy szakad hol az eső, hol a hó, s dühöng a szél, mikor a fiakkeres lovakon kívül csak az van kinn a kit nygzólván kikergetnek, most ujdonságok után latni, no ez éppen nem kellemes dolog. De mi is történnék ilyenkor a néptelen utcákon s mit is lehetne ujdonságképpen megírni, hacsak azt nem, hogy a jó Isten ugy is segítségére jön majd a városnak. Megeresztí majd az ég csatornáit s a hulló eső cseppek lemossák a járdákat. Most mig ismét nem havazik, addig nem kell féltene az embernek féltve őrzött nyakát. Más ujdonságot aligha fog utcáról hozni a mi riporterünk, a ki bizonyára valamelyik kávéházban szedi most a híreket.

* **Betöréses lopás.** A „Debreczen Városához” címzett derék vendéglőset Németh András, kellemetlen meglepetésben részesítette tegnap reggelre valamelyik gonosz indulatu ember. A főtéren levő hentesüzletét feltörték s mintegy 500 korona értékű husneműt elloptak. A betöréses lopást csak reggel vették észre. Mindenesetre nagy vakmerőségnek kellett lenni annak, ki ily nyílt helyen betörésre merészkedett.

* **Magyarellenes tüntetés Fiumében.** Ismét magyarellenes tüntetés volt Fiumében. Egy farsangi mulatságra menő államvasuti állitást, a ki csikósnak volt öltözve, kilencz óra tájban a korzón inzulál ni kezdett a néptömege. A megtámadott visszavonult a Deák-korzón levő Korona-vendéglőhöz, a hova a fiumei magyarok járnak. Ott azután véresverekedés támadt. Olasz es horvát diákok bevették a vendéglősszesablakait es súlyosan megsebesítettek néhány magyar betűszedőt, akik védelmezni akarták megtámadott honfitársukat. A rendőrség letartóztatta Caring és Bacsich diákokat, a kik ro

közül az előbbi már a tavalyi zászlóafférban is vezető szerepet játszott. A magyarok között nagy a fölháborodás, mert a diákságot az autonomista párt vezetői izgatják magyarellenes tüntetésekre, különösen Kuschér Nándor ügyvéd, akinek piszkos magánügyei miatt különben még a héten le fog mondani a Casino patriatico egész tisztikara, mert nem akar vele együtt működni.

* **Ellopták a ruháját.** Karnis Antal szellőztetés végett kitétte tegnap ruhait az udvarra. A mint az est közeledett, kiment a kint függő ruhákért, azonban észrevette, hogy egy alak éppen akkor igyekezett lerántani egy csomó ruhát a fogasról, Karnis el akarta fogni, de a vakmerő tolvaj, a kezében levő ruhánemével együtt átugrott a kerítésen s üldözője elől megmenekült. A rendőr-ég még mindeddig nem akadt nyomára.

* **Hogyan készül a jó tea?** A teli esték kellemes italaról sok dicsérő szót mond Bardet parisi kórházi főorvos, a konyha egészségéről tartott előadásában. Nem ad igazat azoknak, a kik pusztán melegítő itálnak tartják a teát, a melyben a koffein és a tannin sokkal több, sem hogy teljesen hatástalan maradna. Főképpen az emésztés vége felé jó a tea, de az ideges embereket eltiltja tőle Bardet ur. A tea hatására nézve azonban nem közömbös a mód a hogy készül. Mi a te készülésnek a módját a kinaiktól tanultuk el. Bardet azonban azt anánlja, hogy a tealeveleket nedvesítsük meg előbb hideg vízzel s három percz múlva igyuk meg. Így aztán kivonjuk a levelekből a tea esszenciaját és koffeinjét, mig ha tovább hagyjuk forró vízben, ugy a tannin is kiválik s ettől a tea keserű lesz. Már most, hogy erős vagy gyöngy teát igyunk-e az tisztán egyéni izlés dolga. Csakbogy az erős teát nem ugy kapjuk, hogy, minél tovább főzzük fgyérő vízben a leveleket mert hiszen ezzel csak keserűbb lesz az ital hanem ugy, hogy a nagyobb mennyisége, veszünk a főzéshez. Öt percz untig elég arra, hogy a tea illatát es annyi koffeint vonjunk ki, a meonyit könnyű szorrel kivonni lehet s ha a főzés tovább tart, csak nagyobb mennyiségű tannint vonunk ki s ezzel keserűvé teszszük az italt. Sőt ha több teát veszünk, hogy ezzel az italt illatosabbá es kellemesebbé tegyük, akkor a főzésnek rövidebbideig kell tartani, mert ilyenkor rövid idő alatt is több tannin válik ki. Száz gramos csészére körülbelől három gram teát kell számítani, négy grammal a tea már erős lesz. A forrás ideje két gram számára csak két percz. A ki tehát jó teát akar inni, kövesse ezeket a könnyen megtartható szabályokat.

ÜZLETI KÖNYVEK rendkívül duvalasztékban minden versenyt kizárólag legolcsóbban kaphatók Hoffman és Kronovitz könyvnyomdájában, a főpostával szemben.

Aszfaltbetyárság.

Egyik budapesti hírlaphoz egy budapesti hölgy levelet intézet, a melyben keserűen panaszkodik, hogy Budapest utcáin nyugodtan nem mehet végig, mert monoklis, felgyürt nadrágu uracsok részéről, folytonos kompromittáló megszólításnak van kitéve.

Igazán ideje már, hogy a sajtó az ilyenféle inszultusok — megrendszabályozásához fogjon.

S a lap ilyes cikkében méltán feljajdul az ilyenféle perfid eljárás ellen, s miután méltán kiemeli, hogy Parizs kivételével Európa egyik városában sincs ugy elterjedve az »aszfaltbetyárság« mint főes székvárosunkban, kéri mindazokat, kik valamiféle orvosságot tudnak az aszfaltbetyárság ellen, írják meg neki.

Az aszfaltbetyárságot elítéli, tehát a művelt világ s a fővárosi lapok »apró hirdetés«-i rovatában mégis az ilyen aszfaltbetyárság-fé

istápoló hirdetésekkel találkozunk. Mert ha aszfaltbetyárságok minősíthető — es minősítendő — az, ha tisztességes hölgyeket az utcán ingyenélők kompromittálván megszólítanak, ugy kávéházba t y a r s a g n a k kell nevezni azt, ha tisztességes asszonynah, ki ura oldalán kávéházban időzik, történetesen egy ugyanazon kávéházban ülő uracs, kinek az asszony arca esetleg megtetszett, kihívóan mutogat valamilyen fővárosi lapot, mely lap következő számában az apró hirdetések rovata aztán ilyenfélet közli:

»Fekete szemű bájos hölgytől, kit elite kávéházban tegnap este elapra figyelmeztettem, kérdelem, hol es mikor beszélhetnék. Levelválasz »X« jelige alatt a ki adó hívatalba keretik.«

Vagy nem hasonló betyárságazba — a mi már szintén gyakran megtörtént — a villanyoson utazó hölgynek valaki sokat mondólag, hamis szemhunyorgatással lapot mutogat: s nem érint épen olyan kellemetlenül tisztességes asszonyt az, ha az illető lap legközelebbi száma a fentibez hasonló hirdetés reprodukál, nem érzi épugy sértve magát az asszonyzó ilyen esetben, mint hogyha az aszfaltton egy »vadászni« járó alak megszólítja? . . .

Nezetünk szerint az aszfaltbetyárság megszüntethető, ha a társadalom a maga kebeléből való kidobással sújtja az ilyen alakokat; de hogy teljes eredményre vezessen, célszerűnek látnók, hogyha a fővárosi lapok a női becsület megvédése céljából elhatároznák, hogy a női nem redeshonestálólágható hirdetések rovatában sem közölhetnek.

Vajon nincs-e szükség hasonló ellenőrzésre a nagyobb vidéki városokban, s így Debreczenben?!

H. J.

Törvénszék.

§ **Sima Ferencz bűnügye.** Sima Ferencz két évvel ezelőt meg mint országgyűlési képviselő, igazgatója volt a Vörösmarty nyomdarezvénytársaságnak. Ebbeli minőségében üzletvezetőnek szerződtette Kirschmaum Vilmost a ki 200 frt. óvadékat fizetett Sima kezéhez. Pár hónap múlva, midőn Kirschmaum megvált állásától, követelte Simától kauczióját. De ez nem tudta azt visszafizetni. Kirschbaum panasza folytán megindult bűnvizsgálat folyamata alatt Sima azzal védekezett, hogy ő a 200 frt. kaucziót befizette a részvénytársaság pénztárába. Ezzel szemben azonban a tanúk azt vallottak, hogy Sima egy krajczárt sem fizetett be a kauczióból. A mai tárgyaláson — a hol a vádhatóság képviselője dr. Mészáros Tivadár alügyész sikkasztás bűntettével vádolta Smát, — nem lehetett érdemben elbíralni az ügyet, mert Sima Ferencz betegség ürügye alatt nem jelent meg. Védője annak igazolására orvosi bizonyítványt is csatolt. A törvénszék igazoltnak véve Sima távollmaradását a tárgyalást elnapolta.

*
§ **Krivány János.** Nagyváradról értesülünk, hogy Krivány Jánosnak a vizsgálati fogság megszüntetése iránt benyújtott folyamodását a kir. tábla elvetette.

*
§ **Sikkasztó ügynök.** Kertész Karoly ügynököt 1896. év elején megbizta, illetve fel fogadta Schembra Rudolf zsnaimi kerekedő, hogy szabadalmazott katonai sipkát árusítsa. At is adott neki e végből tíz darab próba-sipkát es 160 frt utiköltséget előlegképpen. Kertész a sipkakat el is adta Tler Mór es Tsa katonai egyenruhák-zitő czegnek s a 160 koronával együtt ellopolta az érték kapott pénzt. Kellner János pezsőkereskedőt hasonló módon karosította meg 2 üveg mintapezsgóval es 24 korona utiköltséggel. — A törvénszék Lenk tablai bíró elnöklete alatt dr. Mészáros alügyész vad-es dr. Kaldor Gyula védbeszéde után 5 heti fogházra ítélte a sikkasztó ügynököt. Az ítélet ellen az összes felek fellebbeztek.

A közönség köréből.

A «Debreczen» napilap felelős szerkesztőjének.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Mint velem együtt bizonytalannal tudni méltóztattik néhány évvel ezelőtt Debreczen város főkapitánya egy téli időben setara indulni, a mely sétájának azonban csaknem szomorú vége lett, — miután az elhanyagolt, hóval taposott síkos uton elesett és lábát törte.

Összinté igaz részvétellel értesülünk a hírről s közszeretetének örveadó főkapitányunknak felgyógyulását szívünkkel kívántuk. Másrészt azonban — legyünk őszinték — az eset bala'ara jól eső remény biztatta mindnyájunk kebelét, hiszen remelve, hogy a jövőben, ha másokért nem is hat főkapitányunkert rend lesz s a téli síkos járdákat, csak mint a valamikor régen létezett s meg hárvány emlékeztünkben élő fogalmat, fogjuk csak ismerni. Mert hát olyan formán gondolkoztunk, hogy ha valakinek hat a rendőrfőkapitánynak van arra befolyása leginkább, hogy az asphalt olyan legyen a miyennek ő akarja. Ez ép olyan mint például egy borbélynak van alkama leginkább arra, hogy minden nap borotválkozzék, vagy mint egy uszmesternek arra, hogy mindennap fürödjék. (A hasonlatokhoz pardon nem sokat értek.

De hát csalódtunk, mint ahogy az ember csalódik igen sokat az életben.

A multakon nem okulva, nem is történt semmi féle intézkedés arra nézve, hogy az életveszélyes járdák ne letezenek, vagy ha történt intézkedés, hat nem lett s nincs ma sem végrehajtva.

Tegnapelőtt este ismét egy uri ember, egy helybeli részvénytársaság főtisztviselője, törte lábát a síkos járdán. Sajnálják sokan, még az illetékes hatóság is egy két napig, s aztán elfeledik az esetet s várják az újabb szenzációt.

És ez így lesz mindig, míg az illetékes hatóság e bajokat megszüntetendő, szigorú rendszabályokat nem hoz.

Pedig édes Istenem milyen könnyen elérhető volna s milyen ideális állapot lenne szigorú rendeletben felhívni a debreczeni háztulajdonosokat, hogy »seperjenek a házuk előtt.« A havat felvágva lesepenni esetleg hamuvál, szennporral vagy homokkal behinteni, mulasztás esetén pedig (a mire pedig a szolgálattevő rendőröknek kellene ügyelni) esetről esetre mondjuk 10 koronát fizettetni a háztulajdonosokkal.

Ily módon igen könnyen célt érhetnénk s mily boldogság volna debreczeni lakosnak lenni s nem félni a minden percében megtörténhető láb és nyak töréstől.

De még pénzügyileg is éreznék ez intézkedés jó voltát. A »Nemzeti baleset biztosító társaság« évről évre nagyobb osztalékkal örvendeztetné meg a részvényeseit a kik között bizonyára van debreczeni ember is. Milyen üdvös is volna, ha mondjuk, a rendőrségnek mint hatóságnak, vagy előkelő tagjainak volna vagy 10—10 ilyen részvényük, tudom Istenem, kevesebb ember törné ki a lábát Debreczenben.

Midőn pedig mindezeket tekintetes szerkesztő urnak megírom, kérem kegyeskedjék levelemet, mint a közönség érdekének szolgáló sorokat, becses lapjába közé tenni, hátha ez uttal lesz panaszunknak fogantatja s a jövő heten már a büntetés penzek gazdagítani fogják a városi szegények kasszáját.

Debreczen 1900. január 25.

Kiváló tisztelettel

Egy gyalogjáró.

KÖZGAZDASÁG.

Magyar föld.

— A telepítési ankét alkalmából megjelent a «Bolond Istók»-ban. —

Mely népnek nincs biztos talapja,
Hatalma megingatható.
A föld a nép tápláló anyja,
Fentartó és élet-adó.

Kie a föld, azé az ország,
S földünk nem egészen miénk.
Régtől szegényül a magyarság,
Sok föld idegen kézbe men.

Megvédeni kell a magyarságot,
S növelni ősi birtokát,
Hogy ez a föld mely olyan áldott,
Magyarnak adja csak javát.
Legyünk ismét országhódítók,
— Ez nehezebb honfoglalás! —
Önként hajoljon meg oláh, tót,
S ki nem magyar, megannyi más!

E nagy munkában is támadoak
Honfoglaló vezéreink,
Kiknek szavat szorgos magyarnak
Híven követni kell megint.
S mint Antaeus, nyerünk a földből
Uj, meg nem döntheő erőt.
S akkor, ha majd a vihar bömböl
A szomszédban: nevetjük őt!

Budapesti gabonatözsde.

január 24.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők:

B u s a	kilós	Ar 100 klg.		kilós	100 kilogramm ára	
		frttól	frtíg		frttól	frtíg
Bánsági	76	7.45	7.65	80	07.85	08.10
>	77	7.50	7.80	81	08.00	08.20
>	78	07.60	07.95	82	—	—
Tiszavidéki	79	07.70	08.05	—	07.90	08.00
>	76	7.45	7.60	80	08.00	08.15
>	77	7.50	7.65	81	—	—
Pestvidéki	78	07.65	07.80	82	07.00	08.00
>	79	07.70	07.95	—	—	05
>	79	7.30	7.50	80	07.85	—
Fehérmegyei	76	7.40	7.60	81	07.90	00.95
>	78	7.60	7.80	82	7.80	00.05
>	79	07.95	07.85	—	7.90	—
Bácskai	76	7.35	07.50	80	00.00	—
>	77	7.40	7.60	81	00.00	00.00
>	78	7.55	07.70	82	—	00.00
Északmag	79	7.90	07.85	—	—	—
>	75	7.50	7.75	80	—	—
>	79	0.45	7.80	81	—	—

Min. hekt.-ben Arkilogram

Ruzs elsőrendű	uj	70—72	6.20	6.30
> másodikrendű	—	—	6.05	6.15
Árpa takarmánynak	>	60—62	5.65	6.70
> égetni való	—	62—64	5.45	5.55
> serfőzdei	—	64—66	6.00	0.00
Zab	uj	39—41	5.35	5.45
Tengeri bánsági	uj	—	4.60	4.85
> más nemű	>	—	0.00	0.00
Repce hánsági	—	—	11.50	12.50
Köles	—	—	5.30	5.80

Sertésvásár.

Kőbányai sertés piac. január 24. Magyar elsőrendű Öreg néhez (páronként 400 klg. felüli 40—41 kr. Közép p. 300—400 klg. sulyban — kr. 320 kilog sulyban Fialat közép (páronként 251—320 kg. 42—43 kr. Fialat könnyű páronként 250 kg. sulyban 41 $\frac{1}{2}$ —42 krig. Szerbiai: Nehéz p. 260 kg. sulyban 41 $\frac{1}{2}$ —42 krig.

Sertéslétszám: 1900. évi jan. hó 22 napján volt készlet 17430 darab, jan. 23 felhajtott 60 drb, 1900 jan. 23-en elszállított 281 db. 9-ára maradt 17206 db. A hizott sertésüzlet irányzata lanya.

KOSMIN

száj- és fogviz.

Abi egyszer használja, mindenkorra ennél marad!

Aki a KOSMINT még nem használta, tegyen egy próbát, mert föltétlenül legjobb szájjának és fogának egyaránt.

Egy palack, mely sokáig eltart, 1 frt, kapható a gyógyszerárakban, jobb drogu- és illatszertüzetekben. — Vezérképviselő: Maximilian Fessler Bécs, III. Hintere Zollamtsstrasse 3.

Nagybani raktár Budapesten, Török Józsefnél.

CSARNOK.

Amerika felfedezése.

— Nem költemény —

Irta: Szávay Gyula

(Vége.)

II. Fejezet

Vizrajz.

vagy a tenger és rejtelméi.

Figyelmeztetem a tisztelt hallgatóságot, hogy most már egészen belemerültem a szakszerűség örvényébe, komoly figyemmel hallgassanak tehát mert amit én itt elmondok, az nem afféle novella, hanem színviből merített tudomány.

Önök kíváncsiak lehetnek valamennyien hogy mi is az a tenger.

A tenger a vizek anyósa.

Vagyis: ringatózza: te az anyósod ölében 8 napig s kiérdemled Amerikát. Ezt nem én találtam ki, hanem egy hosszú-zakálás goromba ember, akit érte nagyon megszdítam, mert én az anyósok ellen soha vicczeket nem faragtam. Tudom ugyanis, hogy amint az embernek porrá és hamuvá, ugy minden szép asszonynak is egyszer anyóssá kell lenni.

Hanem azért a tenger mégis a vizek anyósa.

Amíg az ember nem ismeri (t. i. a tengert) addig olyan kedves és olyan szeretőre méltó. A fotográfiaját bizonyosan önök is látják már a földabro-zokon. Mindjárt a szárazföldnél vékony sűrű párhuzamos selymvonalak hullámanak egymás mellett, mindig ritkábbak és ritkábbak lesznek, amint az égszínkének vízbe beljebb megyünk végül elenyésznek egészen, mint a hullámgyűrű külföld körvonalai a víztükörben.

Olyan szépek ezek a meneteles vonalak, mintha tündérhaj volna aranyfésűvel szép hullamosra fesülve s olyan tükörtisztá vonzó, édes kék színe van, mint a nefelejtsnek, mint egy kisasszony szemének, mint egy nefelejtszinű szép kisasszony-szemnek.

Oly szép is az, ha egy kisasszonynak nefelejtszinű szeme van, mindig mondtam, most is mondom.

De kérdem, nyájas hallgatóm, szépek találnak-e azt a nefelejtszinű kisasszony szemét akkor is, ha akkora volna, hogy ladikázní lehetne benne? s szempillák helyett czölöpökkel volna kiperemezve a széle? Hat még az olyant, amelyiken vitorlások járnak, fát meg tulkot, meg petróleumot szállítanak s akkora vasmacskákat eregetnek belé, mint egy kápolna.

Hát szépek találnak önök az ekkora kisasszonyszemet? Vagy akár nefelejts? Hiszen a nefelejts mar akkor se szép, ha akkora, mint egy káposzta. Van is egy olyan kekespiros káposzta, amelyet ép oly szokásos salátának használni, mint a mily nem szokásos hozzá verseket írni, vagy kisasszony szemekhez hasonlatul felhasználni. Nos így van a tenger kékjével is az ember.

Azok a hullamos selymvonalak is csak a földabrosz-fotográfiaó vannak meg; az életben olyan rendezetlen és zűlélt ez a tengerhajzat, hogy ahhoz hasonlat sincs.

És a milyen csendes, szelid a képen, házsártos, — goromba a valóságban. Mindig mormog, mindig izeg-mozog, reggeltől estig magamagát felforralja, felháborítja s éjjel az embert aztán aludni nem hagyja; szóval: én a nagyszakállu embert nagyon összeszdítam mert goromba volt, amit mondott, de azért a tenger a vizek anyósa.

Most azt kérdik önök, hogy nagy-e az a tenger? Mit mondjak? A szegedi arviz óta még annyi vizet nem láttam, mint a tengerben.

Mondhatom önöknek hölgyeim és uraim: sohasem hittem volna hogy az Uristen az ő teremtesét a földet, ezt a csipedett, ilyen hosszú lére eressze.

Csodálatos az ember. Minthogy napokig nem lát sem tavat, sem folyót, sem patakot, sem csermelyt, még csak ártezi kutat sem, hát ebbe az öreg vízi mamába egészen bele-szeret. Oh, hogy szeretet nélkül nem lehet el-sehol a szív!

Ugy belé szeret, hogy szinte a lelkét odaadja neki, ő meg ringatja, ringatja sze-relmesét, hogy ez már csillagokat lát ott is, ahol nincsenek.

Oh, a régiebb időben szó volt még a tenger tükréről is. Különösen novellákban. Am ezelőtt 3 évvel egy angol utas, ki nagy-on haragudott a novellákra, látcsövét erő-szakkal rájette a tenger tükrére és az összetörött. Azóta dirib-darabból van össze-hányva ez a tükör.

Azt is vitatták ezelőtt, hogy miként szebb a tenger: ha nyugodt-e, mint az alvó gyer-mek lelkismerete, vagy ha szíj tigrisként ugrálnak a viharban harsogó hullámai. En azt tartom, hogy mikor eget ostromolnak a lázadó habok és egymás omlatag határa törve ordítanak fel a nyugalmas csillagokra, ilyenkor legszebb a tenger — partról nézve.

Hogy én szereembe estem a tengerrel, minek tagadnám? Este, mikor elfeküdt a zsi-bongó hajó, ott könyököltem az ringó nagy bölcső parkányán és néztem a csillagos ha-bokat. Rejtelmesen susogott mélyök, néha mintha piros korallok s tűzzemű gyöngyök villantak volna belőre reám, egy-egy hullám egészen felcsapott hozzám, be akart tekinteni, hogy mit irok róuk a noteszembe. És én csak bólogattam, ahogy a hajó ingott. En is öbe-lőlük kartam valamit kivenni, ők is belő-lem, titkaimból. És szóltam hozzájuk, szeled szomoruan:

Oh mélységes mély tengerek,
Csak szemlelem zárt kebletek.
S a boldogság gyöngyéért mélyetekbe
Leszállani óh nem merek,
Oh mélységes mély tengerek.

Mert mélyetekben odalen,
Hol milliónyi gyöngy terem,

Ha gyászfekete egyetlen van csupán,
Bizonyosan az az egy jut reám.

Mikor ideertem a versben, valami tör-
lént. Nem vizrajzi dolog. Egyáltalán a vizrajz-
ról több-t nem tartok szükségesnek közölni.
Már az idő rövidségénél fogva sem! Néma
leszek mint a tengeri halak.

Eladó tanyaföld.

A Macson, a Józsa alatt, egy
hat nyilas szántóföld
rajta levő tanyával és hozzá
való gazdasági épületekkel
szabad kézből eladó.

Értekezhetni a tulajdonossal Debre-
czenben, Bocskai-tér 4. szám.

A Mester-utca folytatását képező
uton a Hatvan-utcai kert mögött és a
Köntös-kert etött elterülő 16 hold belte-
lek 310—315 □ öles avagy ennél na-
gyobb parcellákban házhelyeknek □
ölenkint 2 frt — 1 frt 50 kr., illetőleg
1 frtjával igen előnyös fizetési feltételek
mellett **eladó.**

Értekezhetni Dr. Sz. Nagy Kálmán
tulajdonossal (Hatvan-utca 15.) vagy
Szilágyi Imre megbízott ügyvéddel [Csapó-
utca 4 sz.]

A védjegyre tessék
vigyazni!

Máriaczei
gyomorcsépek

nagyszerűen hatnak **gyomor bajoknál**,
nélkülözhetetlen és általános ismeretes
házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágyta-
lanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, fel-
fujtság, savanyu felbűfögés, hasmenés, gyo-
morégés, felesleges nyálk kiválasztás, sárga-
ság, undor és hányás, gyomorgörcs, szűkölés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fej-
fájásnál, a menajiben ez a gyomortól
származott gyomortulterhelésnél étellekkel
és italokkal, giliszták, májbajok és hámor-
hoikáknál.

Említett bajoknál **MÁRIACZEI**
GYOMORCSÉPEK évek óta kitűnőeknek
bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyít-
vány tanúsít. Egy kis üveg ára hasznalati
utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára
70 kr.

Carl Brady, Apotheke zum „Kö-
nig von Ungarn“
Wien, I. Fleischmarkt 1.

Magyarországi főraktár: **Török József**
gyógyszertára Budapest, Király-utca 12. sz.

Kapható Debreczenben: Tóth Béla, Mihalo-
vits István, Dr. Rotschnek V. Emil, Tamásy
és Balázs gyógyszerészeknél. **Dioszegén:**
Vaday Ignác. **Ér Mihályfalván:** Matray István.
Hadházon: Farkas Ödön. **Kabán:** Horváth
Kálmán gyógyszerészeknél.

Női és gyermek felöltők, Szörme áruk, Blouzok,
gyermek ruhák, női kalapok

e hó végéig legolcsóbb árakban

kaphatók a

Párisi Divat Áruházban

DEBRECZEN, a főposta mellett.

Nagy raktár bái belépők és virág ujdonságokban.

Üzleti könyvek nagy raktára

HOFFMANN és KRONOVITZ

 KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére,

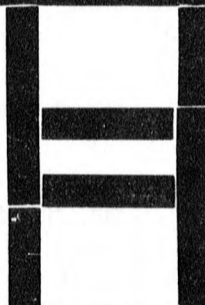
kereskedők, gyárosok és iparosok részére

Levélpapír cégnyomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték cégnyomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Éljegyzési kártyák

 nagyon olcsón.

Névjegyek

Tánczrendek

Számlák

Jegyzékek

Üzletjegyek

Körlevelek

Árjegyzékek

Műsorok

Zárszámadások

Evi jelentések

Dombornyomásu galvanizált remek

 reklam falragaszok.

Pinczérszámlák, bor és sörczimkék.

Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Regények, elbeszélések, költemények.

Tudományos és szakmunkák előállítására.

Rovatos iverk, tabellák.

Részvények, szelvények.

Elsőbbségi kötvények, értékpapírok.

Diszesen kiállított étlapok.

 igen mérsékelt árak mellett.

Ruggyanta bélyegzők igen olcsón.